

מדינת ישראל
נציבות שירות המדינה
אגף המשמעת

ד' בחשון התשס"ח
16 באוקטובר 2007

המש 2007-4-375

הנדון: מקבץ פסיקה של הדין המשמעתי

" במישור המשמעתי, מקבלים מעשיו של המשיב מימד מיוחד לחומרה; ניסיונו של עובד מדינה להשיג באמצעות מצג כוזב טובות הנאה מהמדינה, אשר בשירותה הוא מועסק, מהווה פגיעה שורשית בחובות האימון שעובד ציבור חב כלפי מעסיקו. מעשי מרמה של עובד מדינה המופנים כלפי מערכות המדינה עליהן הוא נמנה, חותרים תחת בסיס הנאמנות וחובות האימון הבסיסיים שעובד חב כלפי השירות הציבורי אליו הוא משתייך. הם פוגעים בדמותו ותדמיתו של השירות הציבורי כולו, וגורמים נזק רב לאימון שהציבור רוחש לו. בלא אימון זה, נפגעת יכולתו של השירות הציבורי למלא תפקידו, ועמו נפגעת זרוע חשובה ביותר של מערכת השלטון, שבלעדיה מערכות המדינה אינן יכולות לתפקד".

דברים אלו מובאים מתוך דברי כבוד השופטת א' פרוקציה בעש"מ 2528/06 מדינת ישראל נ' פלוני, אשר פורסם ביום 24.9.07.

לקראת יום העיון בנושא משמעת המיועד לכל העוסקים בתחום המשמעת במשרדי הממשלה, יחידות הסמך ויתר הגופים הכפופים לחוק שירות המדינה (ומשמעת), מצאתי לנכון לפרסם חמישה פסקי דין חדשים שנתנו על-ידי בית המשפט העליון, ממועד מקבץ הפסיקה הקודם שהופץ על-ידי (10.9.07), וכן פסיקה של בית הדין למשמעת.

בחודש ספטמבר 2007, יצאו תחת ידו של בית המשפט העליון שלושה פסקי דין בערעור על הכרעת דין של בית הדין למשמעת של עובדי מדינה: האחד, עש"מ 2528/06 מדינת ישראל נ' פלוני-ערעור על פסק דינו של בית הדין למשמעת, אשר עסק בהליך משמעתי לאחר הליך פלילי בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, ניסיון לקבל דבר במרמה בנסיבה מחמירה ושבעת שקר. השני, עש"מ 6947/06 פלוני נ' מדינת ישראל- ערעור על פסק דינו של בית הדין למשמעת לאחר הליך פלילי, אשר עסק בעבירה של לקיחת שוחד. השלישי, עש"מ 7562/06 פלוני נ' מדינת ישראל- ערעור על פסק דינו של בית הדין למשמעת, אשר עסק בהליך משמעתי לאחר הליך פלילי בעבירות של לקיחת שוחד מיני ע"י עובד ציבור, עבירות של מעשים מגונים ובעבירה של שימוש לרעה בכוח המשרה.

בחודש אוקטובר 2007, פסק בית המשפט העליון בשני ערעורים על פסקי דין של בית הדין למשמעת של עובדי מדינה: האחד, **עש"מ 10970/05 מדינת ישראל נ' פלונית**- ערעור על פסק דינו של בית הדין למשמעת, אשר דן בעניין עובדת שהגישה לאוניברסיטה 15 עבודות אקדמיות, ובהן עבודת גמר, אותן לא חיברה, תוך מצג שווא כאילו הן פרי עבודתה שלה. עבודות אלו הוכנו ע"י מנחה הסטודנטים, אשר גבה כסף בעבור מתן שירות זה. כתוצאה ממהלכים אלה, העובדת קבלה תואר ראשון מאוניברסיטת לטביה על יסוד עבודות אקדמיות שלא הוכנו על-ידה. השני, **עש"מ 9741/06 פלונית נ' מדינת ישראל**- מדובר בערעור על פסק דינו של בית הדין למשמעת, שעסק בהליך משמעתי לעובדת בגין זיוף מסמכים לשם קבלת תמריצי שכר.

פסיקה בנושא משמעת של בית המשפט העליון

1. עש"מ 2528/06 מדינת ישראל נ' פלוני

בתאריך 24.09.07 ניתן פסק דינה של כב' השופטת א' פרוקצ'יה, בערעור על פסק דינו של בית הדין למשמעת של עובדי מדינה בבד"מ 132/05. בערעור דן, דובר על עובד משרד החינוך, שהועסק, עד מועד השעייתו, כמורה במשך 34 שנים. העובד הואשם והורשע בפלילי (ת.פ 3341/04) בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, ניסיון לקבל דבר במרמה בנסיבה מחמירה ושבועת שקר- עבירות לפי סעיפים 499(א)(2), ס' 415 וס' 239 יחד עם ס' 25 לחוק העונשין, התשל"ז- (להלן: "חוק העונשין") 1977, בגין קשירת קשר עם אדם אשר הציג עצמו כנציג אוניברסיטת "יון קרנגה" שבמולדובה ותמורת \$2000 סיפק לעובד דיפלומה הנחזית להיות תעודת תואר ראשון בהוראה וגיליון ציונים הנחזה לשקף ציונים שניתנו לעובד כביכול ב-16 קורסים שונים. העובד הגיש מסמכים אלו על-מנת לממש "זכאות" להטבות שכר ממשרד החינוך. בגין הרשעה זו, נגזרו עליו, במסגרת הסדר טיעון, קנס כספי בסך 30,000 ₪ או 6 חודשי מאסר תמורתו, ומאסר על תנאי לתקופה של 9 חודשים.

בעקבות ההליך הפלילי, הוגשה נגד העובד תובענה בביה"ד המשמעתי שייחסה לו עבירות לפי סעיפים 17(1), 17(2), 17(3) ו-17(6) לחוק שירות המדינה (משמעת)- התשכ"ג-1963. במסגרת ס' 61 לחוק המשמעת, העובד הורשע בדין משמעתי. בגזר דינו, הטיל ביה"ד למשמעת על העובד אמצעי משמעת של נזיפה חמורה, פיטורין לאלתר ופסילה לתפקיד הוראה או כל תפקיד אחר במשרד החינוך למשך 5 שנים. בגזר דינו, התייחס ביה"ד לחומרת מעשיו של העובד תוך התחשבות בנסיבותיו האישיות (ותק, גיל, עברו הנקי ולנסיבותיו האישיות). על אמצעי המשמעת האמורים לעיל הוגש ערעור המדינה, אשר התמקד בעיקר במרכיב אחד בעונש והוא- היקף פסילתו של העובד להמשיך ולעבוד בשירות המדינה.

כב' השופטת פרוקצ'יה קבעה בפסק דינה כי העבירות שביצע העובד הן חמורות במישור הפלילי והמשמעתי כאחד. במישור המשמעתי קבעה כי: "מקבלים מעשיו של המשיב מימד מיוחד לחומרה; ניסיונו של עובד מדינה להשיג באמצעות מצג כוזב טובות הנאה מהמדינה, אשר בשירותה הוא מועסק, מהווה פגיעה שורשית בחובות האימון שעובד ציבור חב כלפי מעסיקו. מעשי מרמה של עובד מדינה המופנים כלפי מערכות המדינה עליהן הוא נמנה, חותרים תחת בסיס הנאמנות וחובות האימון הבסיסיים שעובד חב כלפי השירות הציבורי אליו הוא משתייך. הם פוגעים בדמותו ותדמיתו של השירות הציבורי כולו, וגורמים נזק רב לאימון שהציבור רוחש לו. בלא אימון זה, נפגעת יכולתו של השירות הציבורי למלא תפקידו, ועמו נפגעת זרוע חשובה ביותר של מערכת השלטון, שבלעדיה מערכות המדינה אינן יכולות לתפקד". כמו-כן קבעה כי למעשיו של העובד נלווית אף חומרה מיוחדת, נוכח היותו מורה ואיש חינוך הנמנה על מערך עובדי ההוראה בישראל, שכזה חלות עליו חובות מוגברות של חובות האמון ואמות המידה האתיות החלות על כל עובד מדינה באשר הוא, שכן עליו לשמש דוגמה ומופת לתלמידיו. אף השופטת נתנה דעתה לנסיבותיו האישיות של המשיב האמורות לעיל.

ערעור המדינה התקבל ובית המשפט פסק כדלקמן:

פסילה מוחלטת למשך 3 שנים מכל תפקיד בשירות המדינה, לאחר-מכן ולמשך שנתיים, תחול עליו פסילה לתפקידי הוראה וכל תפקיד אחר במשרד החינוך. שאר אמצעי הענישה שהוטלו על העובד יעמדו בעינם.

2. עש"מ 6947/06 פלוני נ' מדינת ישראל

בתאריך 24.09.07 ניתן פסק דינה של כבי' השופטת אי' פרוקצ'יה, בערעור על פסק דינו של בית הדין למשמעת של עובדי מדינה שעסק בעבירה של לקיחת שוחד. בערעור דן, דובר בעובד שהועסק, עד למועד השעייתו, במשרד התחבורה כבחן מפקח כלי רכב. העובד הואשם והורשע בפלילים במסגרת הסדר טיעון (ת.פ.1558/04, ע.פ.1695/04) בגין עבירה של לקיחת שוחד, עבירה לפי ס' 290 לחוק העונשין. ביהמ"ש גזר על העובד עונש מאסר של 3 חודשים בעבודות שירות וכן עונש מאסר על תנאי. כן נדרש העובד לחתום על התחייבות כספית בסך 25,000 ₪. העובד ערער על גזר הדין אולם ערעורו נדחה.

בעקבות ההליכים הפליליים, הוגש כתב תובענה לביה"ד למשמעת, המייחס לו אישום בעבירות לפי סעיפים 17(2), (3), (4) ו-6 לחוק המשמעת. ביה"ד הרשיע את העובד בעבירות לפי ס' 17(2), (3), (4) ו-6 לחוק המשמעת והטיל את אמצעי המשמעת הבאים: נזיפה חמורה, פיטורין לאלתר משירות המדינה ופסילה ממילוי כל תפקיד במסגרת שירות המדינה לפרק זמן של שנתיים מיום גזר הדין, תוך המלצה כי בתקופת הפסילה ישולמו זכויות הגמלה שנשללו מהעובד לגרושתו, עבור פרנסת ילדיו הקטינים.

הערעור הופנה לאמצעי המשמעת של פיטורין שהוטל על העובד. העובד ביקש לבטל עונש זה לטענתו, מדובר במעידה חד פעמית, לאחר שירות רב שנים אותו ביצע ללא דופי. העובד טען שמדובר בנטילה של 300 ₪ בלבד, שנבעה ממצוקה כלכלית קשה ביותר וכי נטל אחריות על מעשיו בהזדמנות הראשונה, והביע צער עמוק וחרטה עליהם. כן הדגיש את מצבו האישי הקשה, ואת המשמעות הכלכלית החמורה שהפיטורין מהווים עבורו.

בית המשפט העליון דחה את הערעור ופסק כי:

"עבירת השוחד היא מן החמורות שבעבירות שעובד ציבור עלול להיכשל בהן. זוהי עבירה הטומנת בחובה שימוש בכוח המשרה הציבורית כעילה לקבלת שלמונים... הלוקח שוחד בשירות הציבור עובד את בסיס האימון שהציבור רוחש כלפיו במילוי תפקידו. הוא עובד את האימון בשירות הציבורי כולו, ויוצר חיץ בין האזרחים הנזקקים לשירות לעובדי הציבור, האמורים לספק את השירות הציבורי כשהם נקיי כפיים וטהורי-לב. אימון הציבור הוא נכס חשוב של הרשות השלטונית. ויש ליתן משקל נכבד לשיקולים הבאים לקיים לשמר ולפתח את תחושת הציבור כי משרתיו אינם אדוניו וכי הם עושים מלאכתם למען הציבור, מתוך יושר וניקיון כפיים. ההיקף הכספי של השוחד הנלקח אינו בעל משמעות מכרעת ביחס לפסול שבלקיחת השוחד. עשויה להיות לו השפעה על עצמתה והיקפה של העבירה אך לא על הכתם המכתיים את העובד ואת השירות הציבורי בעצם ביצועו.

השארית עובד מדינה שלקח שוחד במסגרת השירות הציבורי מהווה מסר של סלחנות והתפשרות עם תופעה העובדת מן היסוד את האימון בטהרתו של השירות הציבורי ובניקיון כפיהם של עובדיו. לכן עבירת משמעת מסוג שוחד מחייבת נקיטת אמצעים משמעתיים חריפים וחד-משמעיים. פועל יוצא מכך הוא, כי עובד שהורשע בעבירת שוחד לא יוכל להמשיך להימנות על השירות הציבורי, ודינו פיטורין. התרת המשך עבודתו של עובד שהורשע בשוחד במסגרת שירות מדינה נדירה ביותר, ושמורה למקרים חריגים, בהם שיקולים מיוחדים עשויים לגבור על האינטרס הציבורי המחייב בד"כ את פיטורי העובד".

3. עש"מ 7562/06 פלוני נ' מדינת ישראל

בתאריך 14.09.06 ניתן פסק דינה של כב' השופטת א' פרוקצ'יה, בערעור על פסק דינו של בית הדין למשמעת של עובדי מדינה בבד"מ 17/06. העובד, ששימש כראש ענף ניהול ספרים בפקיד השומה בעכו, הגיע, יחד עם עובד אחר, לגן הילדים אשר בבעלותה של המתלוננת, כששניהם הציגו עצמם כפקידי מס הכנסה וביקשו לראות את הספרים. המתלוננת, שהייתה עסוקה בטיפול בילדים, ביקשה מהשניים להמתין מחוץ לגן, עד שאימה, המטפלת באופן שוטף בהנהלת החשבונות, תגיע. בשלב מסוים נכנס העובד לגן בתואנה שהוא רוצה לשטוף ידיים, קרא למתלוננת ושאל אותה אם יש לה מה להסתיר והוסיף כי אם כן, הוא יטפל בזה ואין לה מה לדאוג. לאחר שהמתלוננת השיבה כי אין לה מה להסתיר, נצמד העובד לגופה, ליטף את שדיה ונישק אותה שלוש נשיקות על לחיה. מאוחר יותר עיין העובד בספרי החשבונות של המתלוננת, יחד עם אמה, ומשסיים לעיין בהם קרא למתלוננת ואמר לה שהוא צריך להיפגש איתה ב"ארבע עניים". באותו יום התקשר העובד למתלוננת ואמר לה שיגיע לגן של למחרת היום. למחרת, הגיע העובד שוב אל הגן ואמר למתלוננת: "את תעזרי לי ואני אעזור לך". היא אחז בידה, נישק אותן, ליטף את פניה ושיערה ונישק את שדיה, מבעד חולצתה, והניח את ידיו בין ירכיה. מעשים אלה בוצעו תוך שהעובד מסביר למתלוננת את הטוב והחסד שעשה עמה, כשהתעלם מהונאות שונות שגילה בביקורת. המעשים נעשו שלא בהסכמת המתלוננת, אשר הדפה את ידי העובד מגופה, אמרה לו שאינה מעוניינת שייגע בה וביקשה ממנו להתרחק ממנה.

העובד הואשם והורשע בפלילים (פ 1720/04) בעבירות של לקיחת שוחד מיני ע"י עובד ציבור לפי סעיפים 290 יחד עם סעיפים 293 ו-294 לחוק העונשין, בעבירות של מעשים מגונים לפי ס' 348(ג)1 לחוק העונשין ובעבירה של שימוש לרעה בכוח המשרה לפי ס' 280(1) לחוק העונשין ונגזרו עליו 20 חודשי מאסר בפועל, 12 חודשי מאסר על תנאי ופיצוי כספי למתלוננת בסך 10,000 ₪. ערעורו כנגד ההרשעה וכנגד גזר-הדין נדחה ע"י ביהמ"ש המחוזי.

בעקבות ההליך הפלילי הוגשה כנגד העובד תובענה משמעתית. ביה"ד הרשיע את העובד בעבירות לפי סעיפים 17(1), 17(2), 17(3) ו-17(6) לחוק שירות המדינה (משמעת), והטיל עליו נזיפה חמורה, פיטורין לאלתר ופסילה משירות המדינה למשך 6 שנים מיום גזר הדין. העובד ביקש בערעורו להקל בעונש שהוטל עליו.

ביהמ"ש העליון דחה את הערעור בקובעו:

"העובד הורשע בעבירות המהוות גם עבירות משמעת חמורות, שחברו בהן אלמנטים של עבירות שוחד ויסודות של עבירות מין שבוצעו בידי עובד מדינה בכיר במסגרת תפקידו... העובד מעל

בתפקידו מעילה קשה בשני מובנים, שמשקלם המצטבר הופך את מעשיו לחמורים במיוחד: הוא ביקש לנצל את תפקידו לצורך קבלת טובות הנאה מיניות ואף הוציא לפועל כוונה זו. כמו-כן הוא ביצע מעשי מין מגונים באישה שהייתה נתונה למרותו התפקודית, בניגוד להסכמתה, ותוך ניצול שרירותי מחפיר של סמכותו ומרותו. שילוב זה מהווה פגיעה קשה ברמתה ובתדמיתה המוסרית והערכית של מערכת פיקוח המס הפועלת בשירות המדינה, שאנשיה מגיעים לאזרחי המדינה לצורך ביקורת ספרים. היא מהווה פגיעה קשה בשירות המדינה כולו, הנדרש לטוהר כפיים ותקינות פעולתו. טוהר השירות הציבורי הוא תנאי לאימון הציבור בו. אימון הציבור בשירות הציבורי הוא תנאי הכרחי שבלעדיו אין השירות יכול לפעול".

ביהמ"ש קבע כי אכן, "אין להתעלם מנסיבותיו האישיות של העובד- גילו, הוותק הרב שצבר בעבודתו, הנטל הכלכלי הכבד הרובץ על שכמו פרנסת משפחתו ועברו הנקי. אולם, נסיבות אלה אינן מאפשרות להימנע ממתן ביטוי במסגרת אמצעי הענישה לחומרה היתרה שבמעשי העובד, אשר הסבו פגיעה חמורה לדמותו ולתדמיתו של השירות הציבורי".

על-כן נקבע כי בנסיבות אלה, אין להתערב באמצעי המשמעת שהוטלו על העובד, ובכלל זה, בפסילתו משירות המדינה למשך 6 שנים.

בעומדו על חשיבותו של אמצעי הפסילה מהשירות הציבורי במקרים מתאימים חזר בית המשפט העליון וציטט את עש"מ 3789/04 ציפורי נ' נציבות שירות המדינה, פ"ד נט(1), 721, 725 (כב' השופטת בייניש) באומרו:

"כמו הפיטורין, גם הפסילה משירות המדינה נובעת מאותה תכלית של הגנה על השירות הציבורי מפני עובדים שסטו מדרך הישר. כאשר העובד מפר במעשיו את הנורמות המחייבות בשירות המדינה, ומועל באימון שניתן בו, הרי שיש מקום לקבוע בנסיבות מתאימות, וע"פ חומרת העניין, כי עובד זה יפוטר, ואף כי יהיה פסול מלשוב ולשרת בשירות המדינה. אמצעי הפסילה מהשירות נחוץ, אפוא, כדי לשמור על טוהר המידות בשירות הציבורי, על תדמיתו ועל אמון הציבור בו. לצורך תכלית זו, אמצעי הפסילה הוא ראוי ומקובל... ברי, כי ככל שהעבירות שעבר העובד חמורות יותר ובהיקף נרחב יותר, וכן ככל שמדובר בעובד בכיר יותר, ובפגיעה אנושה יותר באמון הציבור, כך יגבר הצורך בשימוש באמצעי הפסילה, על כל תכליותיו העונשיות והמניעתיות".

4. עש"מ 10970/05 מדינת ישראל נ' פלונית

בתאריך 09.10.07 ניתן פסק דינה של כב' השופטת א' פרוקצ'יה, בערעור על פסק דינו של בית הדין למשמעת של עובדי מדינה בבד"מ 92/04, בו הורשעה העובדת בגין הגשת 15 עבודות, ובהן עבודת גמר, לאוניברסיטה. עבודות אלו לא חוברו ע"י העובדת, אלא ע"י מנחה הסטודנטים בעבור תשלום. הודות להכנת העבודות שלא הוכנו על-ידיה קיבלה העובדת תואר ראשון מאוניברסיטת לטביה. ביה"ד גזר על העובדת נזיפה חמורה, הפקעת משכורת קובעת והורדה בדרגה אחת למשך שנה וחצי, תוך שנמנע מפיטוריה ומפסילתה לעבודה בשירות המדינה. כן נקבע, כי על העובדת להחזיר כל הטבה כספית שקיבלה מן המדינה בעבור לימודיה, ככל שקיבלה. בערעור, ביקשה המדינה להחמיר באמצעי המשמעת שהוטלו על העובדת.

הערעור התקבל.

כב' השופטת קבעה: "חובתו הראשונה והבסיסית של עובד ציבור היא לנהוג בטוהר מידות ובניקיון כפיים במסגרת שירותו הציבורי, כמו גם במסגרת חייו הפרטיים. בלא עמידה בחובה זו, החלה על עובד הציבור, מתערער היסוד המוסרי עליו בנוי השירות הציבורי, ועמו נפגע אמון הציבור בעובדי השירות הציבורי; בלא אמון הזה, אין השרות יכול לתפקד".

נקבע כי במגזר הציבורי ישנן מערכות תפקידים, בהן נמנית העובדת, אשר דורשות מעובד הציבור לשמש דוגמא אישית מיוחדת ולעמוד בנורמות התנהגות ברף גבוה במיוחד.

עוד נפסק: "אחת התופעות הקשות שנחשפנו להן בשנים האחרונות נוגעת ל"גניבת הדעת" שפשטה בקרב גורמים שונים, ובין היתר במערכת החינוך, אשר פעלו לקבלת תארים אקדמיים בדרכים נלוזות, בלא שהשקיעו זמן, משאבים ומאמץ כדי לרכוש דעת ותואר בדרכים כשרות...

מעשי כזב ותרמית בהשכלה פוגעים פגיעה אנושה בתדמיתו של אדם כאיש חינוך, ופוגעים במערכת החינוך והשירות הציבורי כולו. חומרתם של מעשי מרמה בתחום ההשכלה ע"י עובד מדינה, ולא כל שכן ע"י מורה בישראל, המופקד על חינוך הדור הצעיר, אינה צריכה הדגשה. התנהגות עובד ציבור שנילווה לה יסוד של מרמה מוגדרת בד"כ כהתנהגות שנלווה לה קלון. אולם, קלון מיוחד נלווה למעשה כזב ותרמית שנועדו להשיג הישגים מדומים בהשכלה, הבנויה, מעצם טיבה, על ניקיון הדעת. אכן, ניקיון הדעת אינו מתיישב עם גניבת דעת, ומכאן הדופי המיוחד הנלווה להשגת תארים אקדמיים באמצעים פסולים. הדרך להתמודד עם התופעה הקשה של עבירות מרמה בהשכלה שנלווה להן קלון היא באמצעות הטלת אמצעי משמעת אשר ישקפו ביחס ראוי את עוצמת הפגיעה ומשקל הנזק שנגרם לציבור ולשירות הציבורי מהמעשים המתוארים".

כב' השופטת קבעה כי המסר החינוכי לגבי איש חינוך שחטא כאמור הוא הרחקתו ממערכת החינוך ומשירות המדינה ככלל, עקב פגיעה בליבה של חובת ההגינות ותום הלב הנדרשים מעובד מדינה ובמיוחד מאיש חינוך. בהעדר נסיבות חריגות, אמצעי משמע אלה אמורים להחדיר מסר נורמטיבי ברור בקרב עובדי המדינה לחובות המוטלות עליהם בתחום האתיקה, ניקיון הכפיים וניקיון הדעת, ולצורך שישמשו דוגמא ומופת בעיני הציבור לקיום חובות אלה.

משקלול הנ"ל ונסיבותיה האישיות של העובדת (העובדה כי לא ניצלה את התואר שקיבלה לצורך קבלת הטבות שכר מהמדינה), נקבע כי אין מנוס מפיטורי העובדת משירות המדינה. אמצעי המשמעת שהוטלו בגזר הדין נשוא הערעור הינם: א. נזיפה חמורה. ב. פיטורין לאלתר. ג. פסילה משירות המדינה לפרק זמן של שנתיים (אמצעי המקיים את דרישת המידתיות).

5. עש"מ 9741/06 פלנית נ' מדינת ישראל

בתאריך 10.10.07 ניתן פסק דינה של כב' השופטת א' פרוקצ'יה, בערעור על פסק דינו של בית הדין למשמעת של עובדי מדינה בבד"מ 134/04. העובדת הועסקה במועד הרלבנטי כמורה לעברית ולערבית בבית"ס "אל הוואשלה" בבאר-שבע. העובדת עבדה בשירות המדינה מאז שנת 1997. בית הדין המשמעת מציא כממצא עובדתי כי בין 10.9.01 - 9.03 יצרה העובדת ביחד עם בעלה שני הסכמי שכירות פיקטיביים, לפיהם שכרו דירה בבאר-שבע והתגוררו בה. בהתבסס על ההסכמים המזויפים ועל הצהרותיהם השקריות בנושא, הגישו העובדת ובעלה בקשות למשרד החינוך, לשם קבלת תמריצי השתתפות בשכר דירה ומימון הוצאות נסיעה, כאמור בהחלטת המשרד, שמטרתה

עידוד העתקת מקום מגורים של מורים מהמגזר הערבי לדרום הארץ, בשל המחסור במורים מהמגזר הערבי באזור הדרום. בתובענה המשמעתית נטען כי סה"כ שולם לעובדת מכספי המדינה סכום של למעלה מ-25,000 ₪ שלא כדין, על בסיס בקשותיה.

בית הדין למשמעת הרשיע את העובדת וגזר עליה את העונשים הבאים: נזיפה חמורה, פיטורין, פסילה משירות המדינה ל-11 חודשים והשבה של הכספים שנתקבלו על-ידה שלא כדין.

יצוין כי עניינם של העובדת ובעלה נדון בנפרד. הבעל הודה במעשים המיוחסים לו, הורשע בדין משמעת, והושתו עליו אמצעי משמעת של נזיפה חמורה, פיטורין מתפקידו כעובד הוראה וכן פסילה מכל תפקיד בשירות המדינה לפרק זמן של שלוש שנים. העובד ערער לבית המשפט העליון על חומרת העונש, אולם ערעורו נדחה (עש"מ 8622/05).

על הכרעת הדין, גזר הדין ואמצעי המשמעת האמורים שהוטלו בידי בית הדין הוגש ערעור זה. בערעורה, ביקשה העובדת לבטל את פסק דינו של בה"ד ולזכותה בדין. לחלופין, ביקשה להורות על ביטול פיטוריה והחזרת העניין לביה"ד על-מנת שיקבע אמצעי משמעת אחרים. הערעור נדחה על כל חלקיו.

נפסק: "איש חינוך המועסק במערכת החינוך של המדינה חייב בחובת אמון והגינות מוגברת. במעמדו כאיש הוראה, הוא מהווה דוגמא ומופת אישי לבני הנוער אותם הוא מלמד ומחנך. ממוריו ומחנכיו שואב הדור הצעיר את מערכת הערכים, בונה ומגבשת את דמותה של החברה הישראלית לימים יבואו. איש חינוך הנכשל במעשים של זיוף מסמכים והצגתם לרשות הציבורית לצורך קבלת כספי ציבור בטענות שווא פוגע פגיעה עמוקה וחמורה בחובת האמון שהוא חב למדינה ולציבור. במעשים אלה נפגע מעמדו כעובד ציבור האמור לשמש מופת לתלמידיו, אשר ממנו הם אמורים שאוב דעת וערכי מידות.

העובדת בענייננו כשלה כשלון חמור בהתנהגותה המוסרית כלפי המדינה כמעסיקתה וכלפי הציבור, שאת כספיו קיבלה על בסיס מצג שווא. בהתנהגותה, היא ביטאה חולשה ערכית ואתית בעבור בצע כסף. במעשיה, פגעה העובדת לא רק באמון הציבור כלפיה כעובדת הוראה במשרד החינוך. במעשיה היא גרמה לפגיעה באמון מערכת החינוך כולה ואף בשירות המדינה בכללותו על פגיעה עמוקה זו במערכת הציבורית על רבדיה השונים מתחייב מסר משמעותי מחמיר"

את פסקי- הדין המלאים, ניתן למצוא באתר בית המשפט העליון בכתובתו:

<http://www.court.gov.il>

פסיקה בנושא משמעת של בית הדין למשמעת

1. בד"מ 62/07 נציבות שירות המדינה נ' פלוני- זיוף החתמות כרטיסי נוכחות

מדובר בעובד אשר הועסק במשרד הבריאות בבית-החולים הגריאטרי בנתניה כעובד מטבח בין השנים 1979 ועד מרץ 2007, מועד בו פרש לגמלאות. העובד הואשם בכתב התובענה בעבירות משמעת לפי סעיפים 17(1), (2), (3) ו-4 לחוק שירות המדינה (משמעת). העובד הואשם, כאמור, בשל כך שבין השנים 2001 ועד 2007 הוא החתים את כרטיס הנוכחות של עובדים שונים, שחלקם היה כפוף לו, וכן מסר את כרטיס הנוכחות שלו כדי שיוחתם בעבורו באמצעות עובדים אחרים. בתאריך **17.09.07** גזר בית הדין את דינו, במסגרת הסדר טיעון, בהשיתו עליו את אמצעי המשמעת הבאים: 1. נזיפה חמורה. 2. פסילה לצמיתות למילוי כל תפקיד במשרד הבריאות. 3. השבה לקופת המדינה סכום שווה ערך של שתי קצבאות ב-20 תשלומים שווים ורצופים.

2. בד"מ 36/02 נציבות שירות המדינה נ' פלונית- מעשי אלימות ואיומים

מדובר בעובדת אשר הועסקה משנת '75, עד מועד השעייתה בנובמבר 2001, במשרד החינוך כגננת. הנ"ל הואשמה בעבירות לפי סעיפים 17(2) ו-17(3) לחוק שירות המדינה (משמעת), יחד עם סעיף 14(1) להודעה על שינויים בהחלת החוק על עובדי הוראה, בגין כך שבהיותה מנהלת גן טיפולי, אשר בו מצויים ילדים הסובלים מבעיות רפואיות שונות, הפעילה כלפי אותם ילדים, בין החודשים דצמבר 1999 ליוני 2001, דרכי טיפול חריגות ולא הולמות ופגעה בהם בדרכים ובאופנים שונים: איימה, הפחידה ונהגה באלימות ובאכזריות. ביה"ד הרשיע את העובדת בעבירות לפי סעיפים 17(1), 17(2) ו-17(3) לחוק וביום 6.9.2007 גזר בית-הדין את דינה בהשיתו עליה את אמצעי המשמעת הבאים: 1. נזיפה חמורה. 2. פיטורין לאלתר משירות המדינה. 3. פסילה למילוי כל תפקיד במשרד החינוך לפרק זמן של חמש שנים מיום גזר הדין.

פסיקה בנושא משמעת של בית הדין למשמעת לאחר קיום

הליך פלילי

1. בד"מ 56/07 נציבות שירות המדינה נ' פלוני- חבלה חמורה

מדובר בעובד אשר הועסק כמורה במשרד החינוך. העובד הואשם והורשע בפלילים בעבירה של חבלה חמורה, עבירה לפי ס' 333 לחוק העונשין, בגין תקיפה שלא בוצעה במסגרת העבודה. על סמך הרשעה זו בבימ"ש השלום הוגשה תובענה כנגד העובד בבית הדין המשמעת. בית הדין גזר את דינו בתאריך 22.7.07 בהשיתו עליו את אמצעי המשמעת הבאים: 1. נזיפה חמורה. 2. פיטורין לאלתר.

2. בד"מ 77/07 נציבות שירות המדינה נ' פלוני- מתן שוחד, קבלת שוחד, מרמה והפרת

אמונים

מדובר בעובד, אשר הועסק, כמנהל לשכת מרשם האוכלוסין בבני-ברק. העובד הואשם והורשע בפלילים (ת.פ. 5018/02) בשני מקרים של מתן שוחד, שישה מקרים של קבלת שוחד, שנים-עשר מקרים של מרמה והפרת אמונים ע"י עובד ציבור, מקרה אחד של זיוף מסמך בכוונה לקבל דבר וכן בעבירות נוספות של הפרת אמונים וקבלת שוחד- עבירות לפי סעיפים 290, 291, 284, 418 ו-420 לחוק העונשין.

בסופו של יום, לאחר שביהמ"ש בחן את נסיבותיו המשפחתיות, את העבירות שבהן הורשע לאחר ניהול משפט הוכחות ומכוחו של הסדר, בימ"ש השלום גזר את עונשו של העובד והשית עליו עונש של 42 חודשי מאסר לריצוי בפועל, 18 חודשי מאסר על תנאי שהעובד לא יעבור כל עבירה בה הורשע למשך שנתיים. כן הוטל על העובד קנס השווה ל-\$ 40,000, או 18 חודשי מאסר תחתיו. בנוסף חולט סך של 10,000 דולר כספים שנמצאו בחזקתו בחיפוש בביתו. העובד ערער לבימ"ש המחוזי. בערעור (ע"פ 71708/06) קוצרה תקופת המאסר בפועל לתקופה של 37 חודשי מאסר ויתר רכיבי הענישה נשארו בעינם.

לאחר מיצוי ההליך הפלילי, הוגשה תובענה כנגד העובד לבית הדין למשמעת. בתאריך 25.9.07, גזר בית הדין את דינו בהשיתו עליו את אמצעי המשמעת הבאים: 1. נזיפה חמורה. 2. פיטורין לאלתר משירות המדינה. 3. פסילה לצמיתות משירות המדינה מיום גזר הדין.

3. בד"מ 36/07 נציבות שירות המדינה נ' פלונית- קניית תואר

מדובר בעובדת אשר הועסקה, עד מועד השעייתה, כמורה בכירה במשרד החינוך. העובדת הועמדה לדין פלילי בגין קבלת תואר אקדמי מזויף וקבלת כספים ממשרד החינוך בגין התואר המזויף. העובדת הורשעה בת.פ. 1149/05 במסגרת הסדר טיעון בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות לפי ס' 415 לחוק העונשין והושת עליה מאסר על תנאי למשך 4 חודשים, לפרק זמן של שלוש שנים לגבי העבירה שבה היא הורשעה כאמור וכן קנס בשיעור של 10,000 ₪. כמו-כן השבת תגמול השכר בעבור התואר.

בעקבות ההליך הפלילי, הוגשה תובענה כנגד העובדת בגין ביצוע עבירות משמעת לפי סעיפים 117(1), (2), (3) ו-(4) לחוק שירות המדינה (משמעת). העובדת הורשעה בבית הדין למשמעת ובתאריך 12.8.07 גזר בית הדין את דינה בהשיתו עליה את אמצעי המשמעת הבאים: 1. נזיפה חמורה. 2. פיטורין לאלתר משירות המדינה. 3. פסילה לשירות המדינה לפרק זמן של שנתיים מיום גזר הדין. 4. פסילה למילוי תפקיד הוראה במשרד החינוך, לפרק זמן של שנתיים מיום גזר הדין.

אבקשכם להפיץ מידע זה בקרב עובדיכם, **עד אחרון העובדים**, וזאת לצורך הטמעת המשמעת בשירות הציבורי והנחלת ערכי טוהר המידות ושמירת ניקיון הכפיים המהווים את אבני היסוד עליהם מושתתת השירות הציבורי כולו.

חומר נוסף בנושא משמעת כגון: חוזרי פסיקה קודמים, החלת זכויות נפגעי עבירה על הדין המשמעתי, הרשעה משמעתיית כשיקול בהארכת/חידוש חוזה אישי של עובד, קיומו של הליך משמעתי ו/או פלילי כשיקול לדיון בעניינים המיטיבים עם העובד, הפסקת הליך משמעתי בעת פרישת עובד ועוד, תוכלו למצוא באתר האינטרנט של נציבות שירות המדינה, תחת הכותרת "אגף המשמעת" בכתובת הבאה:

<http://www.civil-service.gov.il>

בברכה,

אסף רוזנברג, עו"ד
ממונה בכיר (משמעת)